XIII. évfolyam Budapest. 230. szám. Csütörtök, 1879. augusztus 21.

Hirdetések és nyiltterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. hímző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.

Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Lafitte & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. hímző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egy évre	20.—
Félévre	10.—
Negyedévre	5.—
Egy hóra	1.80

Egy szám 6 krajczár.

TÁVIRATOK.

Szeged, aug. 20. (Az „Egyetértés“ tudósítójának távirata.) Szent-István király napjának megünneplésére a belvárosi templomban délelőtt 10 órakor isteni tisztelet tartatott, melyre a biztosi tanács tagjai, a királyi biztossági, városi és állami hivatalnokok mind megjelentek.

A külterületek némely részéről még nem takarodván le a viz, annak árkolás általi levezetését a tanács elrendelte.

Tegnap tartotta itt rendes évi közgyülését a szegedi ügyvédi kamara.

A királyi biztos ma éjjel visszaérkezik a fővárosból.

—

Bécs, aug. 20. (Az „Egyetértés“ tudósítójának távirata). Az uj osztrák kormány első teendőihez fog tartozni a cseh választási módozatot megmásitani és az iparszabadságot megnyirbálni. Németországgal való barátságunk hamar hozza meg gyümölcsét. Jól értesült körökben az hirlik, hogy az alkotmányipárt vezérei már most tanakodnak, miképp lehet az uj miniszteriumot leghamarább megbuktatni. Azt hiszik, hogy élettartama a három hónapot nem fogja tulérni.

Pétervár, aug. 20. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Lublin orosz-lengyel kormányzóság Dembieza falujában és több más helységében a mult héten az ottani parasztok és zsandárok közt véres összeütközések voltak. Mindenütt kozákokat requirált a zsandárság a csend helyreállitása végett. A fölkelők közül már száz fogoly „administrativ uton“ Szibériába deportáltatott.

Páris, aug. 20. (Az „Egyetértés“ távirata). Hir szerint Chambord gróf Angliában utazik. Számos legitimista ma oda utazott, az összejövetel helye ismeretlen.

Bécs, aug. 20. A „Pol. Corr.“ jelenti Pétervárról: Az osztrák császár születésnapja alkalmából Zarskoje-Selo-ban katonai lakoma adatott 400 terítékkel. A czár az osztrák császár egészségére felköszöntőt mondott. Az osztrák hymnust állva hallgatták. Már reggel a katonai szemlénél a czár és a nagyherczegek meleg szerencsekivánataikat fejezték ki az osztrák-magyar nagykövetnek.

Bécs, aug. 20. A „Pol. Corr.“ jelenti Berlinből: Az osztrák császár születésnapjának tiszteletére Babelsbergben adott lakománál Vilmos császár, Ferencz József császár és király egészségére mondott felköszöntőt. A német császári pár az osztrák hymnus előadását fennállva hallgatta. A lakoma után a császár az osztrák magyar nagykövettel beszédbe bocsátkozott, egyszersmind sajnálkozásának adott kifejezést, hogy Andrássy visszavonulni szándékszik.

Bécs, aug. 20. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata). Andrássy gróf ma nem érkezett ide; de holnap reggelre várják a Stöckl-épületbe Schönbrunnban. A gróf valószinüleg még holnap délelőtt fogadtatik a király által.

Bécs, aug. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A „N. Wiener Abendlatt“ irja az Andrássy krizisről: E kérdés végleges eldöntése csak e napok folyamában várható s eddig nem történt semmi, a mi az elhatározás szabadságát bármi módon megkötné. Bár igaz, hogy Andrássy beléfáradt a kormányzásba s ennek következtében demmissióját beadta, de az uralkodó, a kit e kérdésben az utolsó szót illet, még semmi módon nem nyilvánitotta elhatározását. Andrássy tán kénytelen lesz meggyőződni, hogy nem oly könnyü ott hagyni hivatalát, mint első pillanatban gondolta. Tiszának kineveztetését külügyminiszterré nem tartják valószinünek.

Prága, aug. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A „Pokrok“ és a „Národni Listy“ követelik, hogy az egyetem még az uj tanév előtt reorganisáltassék.

Auersperg Karlos herczeg idejövetele összefüggésben van a nagybirtokosokkal tervezett kompromiszummal a tartományi választási rendszer tárgyában. Auersperg herczeg az urakházának elnökségét letette, Schmerling állitólag vonakodik azt átvenni. A birodalmi gyülés szeptember 22-ikén fog megnyittatni.

Nürnberg, aug. 20. Cairoli olasz miniszterelnök tegnap és ma itten időzött és ma Strassburgba utazott.

Serajevo, aug. 20. A lapok jelentései állitólagos zavargások felől Serajevoban, melyek a katonaság beavatkozását szükségessé tették volna, teljesen alaptalanok. A rend legkevésbbé sem lett zavarva. Ugyszinte alaptalan azon jelentés is, hogy a tüzrész alkalmával 8 katona meghalt volna. Tény az, hogy 8 katona könynyebb sérülést és egy katona alsó czombtörést szenvedett.

Pétervár, aug. 20. Az „Agence Russe“ Svédország fölött igen hizelgően nyilatkozik, és különösen kiemeli a svédek rokonszenvét Oroszország iránt, egyszersmind egy hivatalos tényt jelent, mely a két kormány s a két ország között uralkodó jó érzelmeknek kölcsönösségét bebizonyitani fogja. E tény abban áll, hogy a nagyherczeg Oszkár királynál legközelebb látogatást fog tenni. A „Regierugsbote“ császári iratokat közöl Dondukoff herczeghez és Stolypin tábornokhoz intézve, melyekben azoknak a császár elismerése, Bulgáriában és Kelet-Rumeliában kifejtett tevékenységükért, kifejeztetik.

Páris, aug. 20. Lesseps egy köriratban tudatja, hogy a társaság a Panama csatorna részvényekre befizetett összegeket vissza fogja fizetni. Lesseps a siker felől meg van győződve, Amerikába indul, hogy ottan a vállalat keresztülvitelének kérdését megoldja.

Berlin, aug. 26. A „Nordd. Allg. Zeit.“ — vonatkozván a pétervári hetilap „otgolovski“ egyik czikkére, mely az orosz sajtonk a külpolitika felől ejtett ellenséges nyilatkozataira megjegyzi, hogy ezekre a sajtó-iroda semmi befolyást nem gyakorol — irja: A közvélemény ingerültségének indokát Németország ellen a nihilista párt és ama magas hivatalnokok izgatásaiban véljük feltalálhatni, kik ezen pártot saját czéljaik eszközeül használják. Könnyen megérthető, hogy Németország és Oroszország jó viszonyának megzavarása a párt érdekében fekszik; de minő érdekeket vadásznak azon hivatalnokok, kiknek tényleges és passiv előmozditása nélkül a sajtónak ilynemü üzelme lehetetlen volna?

Róma, aug. 20. A „Diritto“ jelenti: Egy a pápa jelenlétében tartott bibornoki gyülés elhatározta, hogy a kormánytól a Pantheonnak mint katholikus tulajdonnak viszaadását kérni fogja. — Ezen kérés több bulla által lesz megerősitve. A „Diritto“ reményli, hogy a pápa ezen határozatot vissza fogja utasitani.

New-York, aug. 20. Az atlanti Oceán partkörnyékén nehány nap óta heves viharok dühöngnek, melyek tetemes kárt okoznak. Memphisben a sárga láz szünő félben van.

München, aug. 20. Az ujonnan kinevezett pápai követ Roncetti bibornok Rómából ide érkesett. Bismarck herczeg nejével és Herbert fiával Kissingenből ma 8 órakor ide érkezett és 9¾ órakor Gasteinba utazott.

Bécs, aug. 20. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Több lap által megegetett azon lehetőség, hogy Andrássy az uralkodó kivánságára lemondását visszaveszi, feltétlenül ki van zárva. Andrássy megmarad lemondása mellett.

Budapest, aug. 20.

Az uralkodó tegnap Hoffmann báró közös pénzügyminisztert egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. Ezen sokáig tartó audientiának azon körülmény ad jelentőséget, hogy tudvalevőleg Hoffmann báró neve is a külügyminiszteri jelöltek között emlittetik.

Az egyesült ellenzék és a konzervativek. A bécsi kormányválság s Andrássy visszalépése folytán már napok óta élénk mozgalom folyik egyesült ellenzéki lapokban és körökben a czélból, hogy a konzervativek tartózkodó állásukból kilépésre s az egyesült ellenzékkel leendő egyesülésre indittassanak. — Az egyesülés a „régi Deákpárt“ neve és czége alatt terveztetik. E név és e czég feltámasztására nézve lapunk tegnapi számában elmondtuk már nézetünket. Hogy azonban a konzervativekkel való egyesülés is teljesen életképtelen eszmének mutatkozik, az nem csak abból következtethető, hogy Majláth és Sennyey és általában azok, kik konzervativ név alatt ismeretesek, az egész egyesülési mozgalomról ez idő szerint hallani sem akarnak, hanem egyuttal abból is előrelátható, hogy az egyesült ellenzék szabadelvü elemei élénken tiltakoznak a konzervativekkel való minden fuzió ellen s ez irányban az utolsó napok folyamán az egyesült ellenzék klubb-helyiségében félre nem érthető, hangos véleménynyilvánitások történtek, mint erről az egyesült ellenzék egyik tagjától, ki lapunknak barátja, részletesen értesittettünk.

Egy laibachi sürgöny szerint a krajnai tartománygyülés szloven képviselői értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy Taaffe gróf, miniszterelnököt sürgősen fel fogják kérni, miszerint hasson oda, hogy a császár a krajnai tartománygyülést feloszlassa.

A panszláv „Nowoje Wremja“ igen kemény czikket hoz Szerbia ellen, mely még mindig késik azon kölcsön kamatainak megfizetésével, melyet Muszkaországtól ezelőtt három évvel felvett. „Már egy évvel a török-szerb háboru befejezése után“, irja e lap, „idején lett volna, hogy Szerbia megkezdje adóssága törlesztését vagy a kamatok fizetését, vagy legalább kijelentse, mikor fogja megkezdeni ezen fizetéseket. De semmi sem történt. Ezen hallgatás annál feltünőbb, mivel a szükséges összegek már az 1879-ik évi költségvetésbe fel vannak véve. Az ügy becsületbelinek tekintendő és azt tanácsoljuk Szerbiának, hogy azt minél hamarább rendezze.“

Az Arrogante-ünnep.

Ama fényes ünnep, mely a magyar és franczia nemzetek közt a baráti köteléket szorosabbra volt füzendő, ma tartatott meg a Margit-szigeten. A fővárosi, de még inkább a Szent-István napjára felrándult vidéki közönség roppant számmal vett részt az ünnepben. Egészséges, piros pozsgás vidéki arczok, a magyar szó s az elvétve itt-ott még le nem vetett magyar ruha, egészen sajátszerü szint adtak a közönségnek, mely ilyen alkalmakkor nagyban elüt a főváros mindennapi publikumától.

A közönség legnagyobbrészt délután jött a szigetre. A délelőtti hajók alig nehány embert szállitottak ki; de 2½ órától kezdve az egymást érő hajók csak ugy ontották a közönséget minden kikötő helyen. A főváros előkelőbb körei csak kevés számmal voltak képviselve, minthogy e körök ilyenkor tudvalevőleg többnyire sokkal távolabb vannak a Margitszigettől, hogy sem ott megjelenhetnének. A rendező bizottság tagjain kivül ott láttuk még Szapáry Gyula gr., Bedekovics Kálmán minisztereket, Edelsheim-Gyulay tábornokot, Tisza Lajos szegedi kir. biztost, Pongácz tábornokot, Krautwald térparancsnokot, Perczel Béla semmitőszéki elnököt, Bourgoigne franczia konzult, Chedid effendi török konzult, Harkányi Frigyes, Irányi Pániel, Eötvös Károly, Thaly Kálmán, Duka Forencz, Horváth Lajos, Veszter Imre, Királyi Pál országgyülési képviselőket, Madarassy Pál és báró Fehérváry államtitkárokat, Hegedüs Ferencz osztálytanácsost, Földváry pestmegyei alispánt több megyei tisztviselővel; továbbá Gyulai Pált, Tóth Kálmánt, Tamássy szinészt, Tóth Lőrinczet, Sztupa Györgyöt s a birói kar, legfőbb itélőszék, semmitőszék és a kir. tábla több tagját; számos irót, müvészt és szinészt.

Az összes jelenvoltak számát realis számitás alapján s minden nagyitás nélkül 14—15 ezerre tehetni.

Az idő kitünően kedvezett az ünnepnek. Délelőtt s délben éles szél fujt ugyan, de ez csakhamar elállt s délután kellemes hüvös volt a levegő. Csak este, a haza jövetelkor volt a Dunán ismét erősebb szél, mely az őszi ruhák hiányát érezhetővé tette.

A sziget.

A Margitsziget ma délután ünnepi diszruhába öltözött, ha ugyan a főváros e gyönyörü kiránduló helyére az emberi kéz képes lenne több diszt alkalmazni, mint a mennyivel a természet ellátta. A kikötőknél nagyszerü diadalkapuk állittattak fel fenyőgaly-füzérekkel, s franczia, magyar nemzeti és budapesti zászlókkal földiszitve.

Az ünnepély főrésze a főherczeg lakása előtti téren folyván le, a diszitésben is erre forditottak legtöbb gondot és fáradságot. A zenekar emelvénye, mely a palotával szemközt eső gyepes tér előrészén állt, egészen el volt boritva a háromféle (franczia, magyar nemzeti és fővárosi) zászlókkal, lobogókkal és szőnyegekkel. Előfalán az emelvénynek a piros-fehér-zöld szőnyeg kék szövettel volt tarkitva, elmés combinatiójául a franczia és magyar szineknek. A zenekar fölött középen zászlók és galyak által környékezve a franczia és magyar czimer volt látható. Budapest főváros czimerét a diszitő szintén több helyen alkalmazta. Az emelvény előtti tér 1500 lámpionnal (magyar és franczia szinben) volt feldiszitve, melyek este meggyujtattak. Az alsó kikötőtől e térre vezető uton ujabb diadalkapu volt felállitva, melynek homlokán transparensen „Vive la France“ és belül „par sympathie“ volt felirva.

József főherczeg és családja számára diszes páholy állittatott fel, a főherczeg azonban nem vette igénybe a számára fentartott helyet. A közönség számára e téren mintegy 1200 széket helyeztek el, melyekből csak 20 kr. dij lefizetése mellett lehetett egyet elfoglalni, mi szintén csinos összeggel szaporitotta a bevételeket.

Az alsó vendéglőnél az ottani zeneemelvényen volt az egyesült czigány zenekarok helye. Ez emelvény szintén igen csinosan földiszittetett, egész seregével a lampinoknak és zászlóknak.

A lampion különben el volt terjedve az egész szigeten; a legsürübb lombok közt ott függött a szines lámpa mindenféle alakban, nagyságban és szinben; a nagyobb téreken és az utak mentén nem csak a fákra, de külön oszlopokra is voltak lámpionok függesztve. Összesen 160 kandelaber, 600 lampion és 30 lámpacsillár volt felállitva azon 1500-on kivül, mely a katona-zenekar környékén helyeztetett el.

Igy volt a sziget, midőn a vendégek 4½ órakor megérkeztek.

A franczia vendégek.

I.

A „Neptun“ hajó termében.

Ma délután 2 órára franczia vendégeink tiszteletére Türr tábornok, mint az „Arrogante“ ünnepélyt rendező bizottság elnöke, társas ebédet rendezett. A „Grand Hotel“ s a többi szállók azonban ez alkalommal kiestek a számitásból. A lakoma ugyanis a „Neptun“ gőzhajón tartatott meg. Eleinte ugyan a terem feletti fedélzetre volt tervezve, azonban a délelőtt folyamában uralkodó erős szél módositott a terven s az egész társaság a hajó első helyi diszes termeiben vonult, hol patkó alakban felállitott hosszu asztal várt ránk.

A lakomát a hajón rendezni mindenesetre jó ötlet volt. Eltekintve annak ujságától az alkalmiságnak tökéletesen megfelelt. Az egész ünnepély a hullámok franczia áldozatainak özvegyei s árvái javára rendeztetett, s mi ugyancsak hajón hintázó hullámok felett róttuk le az ünnepély egy részét.

Kevéssel 2 óra után a meghivottak között jelentek meg franczia vendégeink Türr tábornok vezetése mellett s a kölcsönös bemutatások után a társaság a teremben helyet foglalt az asztal körül, melyen mintegy hatvan terité várt.

Részt vettek a lakomán Laurencon, Gouzien, Rops, és Lafond! franczia vendégeinken kivül még a következő urak: Türr tábornok, Munkácsy Mihály, Pálik Béla, Bertha Sándor, Iványka Imre, Vimmer, Lafite, Nagy Mihály, Kauzer, Kiss, Lang Lajos, br. Józsika, Toperczer, Brankovics, Sztupa, Jámbor, Odri, Mogyoródy, Klein, Ribáry F., Csernátoni, Királyi Pál, Geist, Latinovits, grf Teleky Ede, Pázmándy Dénes, Kraitsik, Pap Zsiga, Domokos Károly, Fak Károly s több hirlapiró.

Az ékesen fellobogózott „Neptun“ fütyült, a kötéleket bevonták, a gép prüszkölve meginditá a hajót s lassan távozva a parttól, iven megfordultunk s utunkat a Dunán lefelé vettük, miközben az ebéd felhordatott.

Álljon itt az étlap:

1. Potage a la Reine,
2. Caviar frais,
3. Fogas, sauce tartare Vin de Magyarád (blanc)
4. Filets de boeufs piques au purée de pommes de terre Vin de Bude (rouge,)
5. Perdreaux au polenta,
6. Diudonneau roti,
6. Salades et compotes melées. Vin de Champagne,
8. Gateau de pommes,
9. Creme á la framboise,
10. Patissené, Fruits, fromage. Café de Mocca.

Az ebéd meglehetősen nyugodtan bér élénk társalgás között folyt a champagneig, alig oszlottak el azonban a franczia borkirály gyöngyei a pohárban, midőn Türr tábornok felemelkedett helyéről, s franczia nyelven e szavakat intézte az egybegyült lakomázókhoz:

„Uraim!

„A nagy franczia nemzet több fiát levén szerencsénk a mai nap körünkben üdvözölhetni, felhasználom az alkalmat, hogy köszönetünknek és csodálkozásunknak adjak kifejezést a franczia nemzet iránt, mely oly sok vészben harczolt, de mindig mint az emberiség vitéz előharczosa.

Harczai jótéteményeket árasztottak a nemzetekre, s hae harczoknak daczára sem sikerült is neki mindig győztesen lobogtatni zászlaját, elfojtá vére heves lüktetését, de szive sugallatát nem tagadta meg sohasem; s ép ez az, mi Franczia ország nagyságát alkotta s képezi.

Franczia ország hajója, melynek lobogóján e két szó ragyog: „Szabadság és emberiesség“, nem sülyedhet el; a vihar megtörheti árboczait, megtépheti vitorláit, sőt hajótörést is szenvedhet; hanem ha legénységében megvan az egyetértés s összetartás, ugy az tönkre nem mehet soha sem.

Uraim! szerencsésnek érzem magam, hogy régi magyar szokás szerint az első poharat Franczia ország és derék elnöke Grévy urra emelhetem.“

Ez általános tapsviharral fogadott beszéd megtörte a lebilineselt nyelveket, kinyitá a zsilipeket s megeredt a felköszöntések árja amugy isten igazában magyarosan, csakhogy francziául.

Laurençon franczia képviselő vállalta magára a tisztet a felköszöntést viszonozni s ekkép beszélt:

Azt mondja egyik költőjük „Áldott legyen a perez, melyben először halla a magyar nyelvet s a melyben először tünt fel szemeim előtt a magyar ruha.“ Mi is ugy érezünk, mint költőjük. Tegnap óta egészen át vagyunk alakulva az érzelmek azon finomsága által, melyet iránt viseltetnek, s ama lelkesedés, mely a magyar nemzetet a világ leghősiesebb nemzetévé tette, átszáll önökről reánk.

A franczia bizottságbeli barátainknak meg fogjuk mondani, meg fogjuk mondani minden honfitársunknak, mily fogadtatást rendeztek képviselőiknek s az otthon maradottak megkétszerezendik elmaradásuk feletti sajnálkozásukat.

Többen akartunk jönni, hanem különféle családi körülmény, a nemzetgyülésnek közelgő megnyitása ellenkeztek elutazásunkkal s nehezen leküzdhető akadályt gördítettek elénk.

Fogadják kegyeletteljes jóttevő munkájukért hazafias üdvözletünket és elismerésünket. A ma rendezett ünnep egy uj kapocs a két nép között, mely egymást már régen szereti. — A magyarok nem nézhették, hogy a franczia szerencsétlenség visszhang nélkül maradjon a Duna partjain s jótékonyságuknak megkülönböztetett érzetével kiválaszták a tengerészek szerencsétlen özvegyeit s árváit, ama tengerészekéit, kik katonai kötelezettségük teljesitésében haltak meg állomásaikon s lettek áldozatai a hullámoknak.

Kettős czimen mondunk köszönetet. A teljesitett müvért egyrészről, másrészről pedig az eszméért, mely azt létesité. Emléket nyujtanak önök a tengerészet azon részének, mely annyi megpróbáltatáson s viszályon ment keresztül s kinek részvétük üditő vigaszként szolgál.

Ezen viszályok megszüntek s óhajtom, hogy a magyar nemzetet soha se érjék, hanem ha jobb idők köszöntenek be köztársaságunkra, mely hatalmát egy oly becsületes ember kezeire bizta, mint elnökünk Grévy, ismételjük mindenki előtt, ha e napok bekövetkezendenek, köztársaságunk mind több bizonyitékait fogja nyujtani rend- és béke-szeretetének s kioltathatlan szeretetének a magyar nemzet iránt.

Örvendek, hogy bizottságuk élén oly általános rokonszenvü embert láthatok, mint Türr tábornok ur, kire mi majdnem ugy számitunk, mint saját honfitársunkra.

Nem akarom szerénységét sérteni az által, hogy dicsérjem eddigi életpályáját, mely folytonosan a közjónak, a haladás előmozditásának s haza szeretetnek volt szentelve, hanem megelégszem azt mondvan, hogy ezentul is rohamlépésben nyerjen meg minden szivet.

A mai ünnepélyen azonban mindenekfelett uralkodik egy név, s ez ő felsége a magyar király neve, ki minden dicsőségét népei szeretetébe helyezi.

Meg fogom kérni a főpolgármester urat, hogy hódoló tiszteletünk kifejezését juttassa a trón zsámolyához. Poharamat üritem a magyar király s a magyar nemzetre.“

Hosszasan tartó éljenzés és „Vive la France“ kiáltások után, miközben ujra sorban járt a pezsgő, felszólalt Iványka Imre, utalván a befolyásra, melyet a franczia forradalom eszméi már a mult században is gyakoroltak hazánkban, felhozta Martinovics e magyar Jakobinus történetét, s végül a mindig fiatal franczia államra emelé poharát.

Utánna Gouzien szólt, s azt mondá, hogy az Arrogante ünnepélyt rendező bizottság annyira kitüntette magát, hogy a párisi opera ünnepélyre meg kellett volna hivni. A rendező bizottságot éltette.

Neményi Ambrus megemliti a két szomoru katastropha által nyilvánuló kölcsönös szeretetet, melynek hü és lankadatlan hirdetői voltak a franczia lapok. Élteti a franczia sajtót.

Neki Rops válaszolt: Válaszolt ama csevegő, behizelgő modorban, mely a „Figaro“ „Causerie“ irályának leghivebb képviselője volt, ki is fejezé, hogy ő, mint a „Figaro“ munkatársa nem tud s nem is akar valami egetrázó toastot mondani; kedélyes beszélgetéshez hasonló előadásában a hallgatóságot folyton élénk derültségben tartva szép hölgyeinkről emlékezett meg, kik osztatlan tetszését nyerték meg.

Szünni nem akaró tapsvihar s bravókiáltások között foglalá el ismét helyét.

Következett Tanyay Géza, ki franczia vendégeinket az „Egyetértés“ szerkesztősége nevében üdvözlé s örömének adott kifejezést, hogy eljöttek személyesen meggyőződni a magyar rokonszenv és hálaérzetről. Felköszöntőjében azt mondá továbbá:

„Bár mennyire örvendünk is annak, hogy ily gyorsan kinálkozott alkalom bebizonyitani önöknek, hogy méltók voltunk rokonszenvükre. mélyen sajong szivünk azon szerencsétlenség felett, mely az Arrogante hajót érte és őszintén sajnáljuk, hogy ép ily szomoru körülmény nyujtott alkalmat érzelmeink nyilvánitására, s fájdalmunk annál nagyobb, mert a baleset barátunkat, jótevőnket sujtá.

„Fogadják uraim azt, a mit adunk, önök iránt nagy tarto-ásunk rész törlesztéseként s ne mérlegeljék azt a mennyiség, hanem azon érzelmek szerint, melyek bennünket arra inditanak.

„Legyen a mai ünnep egy levél ama babér koszoruban, mely Gallia fejét disziti, legyen szem ama láncolatban, mely a nemzeteket ama jelszó alatt: Egyenlőség, Testvériség és Szabadság — egyesiti.

Valóban uraim a franczia nemzet nagyszerüen tanusitá a valódi köztársasági erényeket. A tavalyi világkiállitásban bemutatá a nemesitő munkát, mig a szegedi vésznapok után a népeknek, azok testvéries érzületen alapuló összetartozandóságát bizonyitá be; mi által létalapjainak erős és józan voltát legkifejezőbben indokolta.

„S ha visszatérnek uraim hazájukba, mondják meg otthon, hogy a magyar nemzet imáiban lekéri az ég áldását a nagy franczia nemzetre.

Poharam üritem a franczia nemzet dicsőségére, boldogságára s nagyobbodására.“

Ezután Pázmándy Dénes ur a franczia vendégekről egyenkint emlékezett meg, mire Gounien azon megjegyzést tette: „Je suis francais de naissance mais hongrois de vocation.“ (Születésemnél fogva franczia — hivatásomnál fogva magyar vagyok.)

Huszár Imre Munkácsyt éltette, mig végül Csernátonyi (az első, ki magyar toastot mondott) a franczia nemzetet élteti, mely, még azok rokonszenvét is megtudta nyerni, kik tendentiájával ellentétes állást foglalnak el.

Mire Laurençon e szellemes választ adá:

„Uraim, szégyenemre megvallom, egy szót sem értek magyarul, ebbeli tökéletlenségem daczára merem állitani, hogy Csernátonyi ur szavait teljesen megértettem. Nekem franczia szivem van, hozzám pedig magyar sziv szólt: lehetetlen tehát hogy e két sziv egymást meg nem értené.

Éltették még Medgyaszayt s többeket. Rácz Pali pedig huzta a tussokat az egész idő alatt a franczíák nagy örömére.

E közben hajónk, a mely egész Tétényig ment lefelé s visszaérkezett a főváros határába s mig a fekete kávét szüresölték megkerülte a szigetet s az alsó kiállónál kikötött.

II.

A szigeten.

A szigeten első megállás volt a nagy czigány zenekar előtt, kik a Marselleiset zendité rá s rögtön utánna Rákóczyt. Innen a közönség kiséretében tüskön-bokron uton-gyepen keresztül értek a nagy katonazenekar elé s ott helyet foglaltak, megelőzőleg udvözlé őket a sziget intendánsa kijelentvén egyszersmind, hogy József főherczeg nem jelenhetik meg.

A 220 tagu katona-zene leköté figyelmüket, tetszett nekik az ezredek egyenruhája, midőn azonban rákezdték a Marseillaiset, nem tudták eléggé dicsérni a szabatos előadást. A Rákóczy-induló Berlioz-féle átiratát gyönyörtelve hallgaták, s nem szüntek meg addig tapsolni, mig meg nem ujrázták.

A Copelia balet és Mazurka előadásában a finom összejátszást dicsérik meg, Szabady indulóját feszülten várták s ütenyezve, utána énekelték, azután pedig viharosan megtapsolták.

E közben megérkeztek Türr tábornok neje, fiával, ki a College Chaptal franczia egyenruháját hordá, Ivánka Imréné leányával, gr. Szapáry pénzügyér, br. Edelsheim Gyulai, Krautwald, Gammel, br. Fejérváry tábornokok, Ráth főpolgármester és Thaisz főkapitány, Grammont franczia vice konzul, Tisza Lajos, Pist, Tóth Kálmán, Gassi, Szabady ur nejével s kis leányával.

A mint a franczíák megtudták, hogy Szabady szintén ott van, felkeresték s bemutatták magukat neki és élénken adtak dicséretüknek s elismerésüknek kifejezést.

Rövid pihenés után a hangverseny-terembe ment a társaság.

Röviden összefoglalva: Vendégeink ideérkezésük első perczétől fogva, meghatva a fogadtatás nem remélt szivességéről, nem tudják eléggé dicsérni vendégszeretetünket, el voltak ragadtatva az ünnepély nagyszerüsége annak tömeges mondhatni zsufolt látogatásától, czigányaink (les merveilleux Tziganes) zenéjét nem hallgathatják testmozgás nélkül, mig katona zenekaraink valóban példás fáradhatlansága, szabatos előadása gyakorlott összejátszása iránt elismerésüket fejezék ki.

Hölgyeink pedig legyenek megnyugtatva, itélve azon kivánesi kérdezősködés, élénk érdeklődés s kedvező nyilatkozatok után: sok szép szem, sok bájos alak fog kedves franczia vendégeink emlékében még hosszu időkig élni. Éljenek!

Zenei ünnepélyességek

Az ünnepély e részéről zenei szaktudósitónk következőket irja:

Közvetlenül a vendégeknek szigetre érkeztük után kezdődött az ünnep zenei része. Roppant néptömeg lepte el a főherczegi lak előtti tereket; ott helyezkedett el a 220 katona zenész egy emelvényen, melyet franczia szineket mutató diszitmények födtek. A hol a közönség csak megpillantá a vendégeket, hangos éljenzésekben vagy „Vive la France“ kiáltásokban tört ki. Az éljenzaj csak akkor csillapult, midőn közvetlenül az orchester előtt helyet foglaltak. A közönség számára is 1200 szék állott készen; nagyon csekély szám a több ezerre menő hallgatósággal szemben. Mozsárlövések jelezték a hangverseny kezdetét. A négy katonai zenekar rákezdte a „Marseillaise“-t. Éljen! Éljen! hangzott a tömeg ajkairól; csak hosszabb időre lett vége a zajnak, éljen kiáltásoknak. A franczia nemzeti hymnust — természetesen — zajosan ismételtették; ha a közönségtől függ, még harmadszor is hallottuk volna. A második számnál Berlioz „Rákóczy“ átiratánál, ujra föliradt a tops. Ezt is ismételni kellett. Valamivel csöndesebben indult a harmadik szám: Delibes keringője és mazurkája. A harmadik szám alatt több előkelő vendég csatlakozott az idegenekhez. Tisza Lajos kezdettől ott volt. Most Szapáry miniszter, majd Edelsheim-Gyulay, Szapáry altábornagy, több főtiszt érkezett a vendégekhez. Türr tábornok neje is ekkor csatlakozott a körhöz. — Következett most a programm negyedik száma: Massenet-Szabady „Hősi indulója.“ A mü a rézhangszerekre átévé kétségkivül sokat veszt szépségéből; azonkivül zavarólag hatott azon körülmény is, hogy az előadásnál szükséges két harang rosszul volt hangolva. A zenészek azonban e hiányokat feledtették jól betanult játékukkal. Fölösleges mondanunk: a közönség az indulót is ismételtette. Az induló alatt Szabady is a vendégekhez jött; mindegyikük kezet szoritott vele s különösen Gouzien — mint régi ismerős — szivélyesen beszélgetett az Induló szerzőjével. — Az utolsó számot Gounod „Katonai kara“ képezte. A zenedarabok mindegyikét szabatosan játszotta a nagy zenekar. Az utolsó szám után oszlani kezdett a közönség a térről; a négy zenekar szétoszlott s mind-

egyik a sziget más-más pontjára indult, hogy sehol a szigeten zenében ne legyen hiány.

A vendégek pedig vidám beszélgetés közt indultak a romok felé. A közönség folytonos érdeklődéssel kisérte őket. Különösen Munkácsy képezte érdeklődése középpontját. A hol magas alakja csak megjelent, mindenütt mondogatták: Ez Munkácsy! Ez Munkácsy! A társaság végre közel a romokhoz, a gyepes pázsitra heveredett. Kiváncsiak egész nagy kört képeztek vendégeink körül, s nézésükkel mulatták magukat, mig a hangverseny második része

a romok között meg nem kezdődött. Alkonyodni kezdett; a romok körül a fákra akgatott lampionokat meggyujták s megszólalt a kürtök lágy danája. Nemzeti szinházi zenekarunk négy müvésze — Stoiber, Drescher, Mink, Nagy — kitünőleg játszottak. Az alkonyat ideje, a varázsos báj, mind nagyon kedvezett a hatásnak. Három darabot játszottak; s mindegyik után élénken tapsolt a közönség. — A négy zenész a romokon volt elhelyezve; a közönség nem kis mulatságára szolgált, keresni, honnan, melyik rom mögül kerülnek ki a varázsos kürthangok. Nyolcz óra körül lehetett már, a felső vendéglő felé siettek, hol az utolsó hangverseny volt kezdetét veendő. A terem tömve volt. Helyünkre akartunk jutni. Mind hiába. Kiki ott fogott helyet, hol talált.

A hangverseny, mely minden tekintetben kitünően sikerült, Váradi Antal Prologjával kezdődött. Márkus Emilia k. a. szavalta szépen érzéssel. Végeztével az udvarias francziák helyüket elhagyták s üdvözölték a kisasszonyt; Gouzien — a költeményben kifejezett franczia rokonszenv viszonzásául — kezet csókolt a szép müvésznőnek. Majd Nádayné és Odry énekelték „Mignonból" az első felvonás párdalát, melegen, rokonszenves hanggal, teljes sikerrel. A harmadik számot Gounod „tavaszdala" képezte. A közönség felhasználta az alkalmat, hogy régi tenoristáját, a derék Ellingert kitüntesse. Meleg tapsokkal fogadta őt; s dalát megismételteté. De Ellinger csakugyan ifju hévvel énekelt. Majd Agghàzy játszott Massenet-től egy kis piécet, Saint-Saenstől pedig a „Dans Macabre"-t. Mindkettőt szép készültséggel és kifejezéssel. Ujra Nádayné lépett az emelvényre s a „Sorrentoi-dalt" énekelte oly szépen, oly ellenállhatatlanul, mint mindig. Az első szakasz záradékául Balásné a Marseillaise-t adta elő. Az első strophát francziául énekelte, s kivánatra egy másik szakaszt is előadott magyarul.

A második szakaszt Helvey Laura k. a. nyitotta meg Erdélyi Béla alkalmi költeményével. Francziául szavalt, szép, tiszta kiejtéssel s franczia vendégeink szerencsekivánatai között. A hangverseny érdekes számát képezte egy bordal Joncieres „Dimitri" operájából. A bordal nagyon sikerült; bizonyos bus, szenvedélyes hangulat vonul rajta keresztül, melyet Odry szép énekében teljes érvényre juttatott. De ismételnie is kellett. Gounod „Serenadjában," pedig különösen Maletzkyné asszony tünt ki müvészi éneke által. Neki is meg kellett ujrázni dalát. Massenet románcza „Lahore királya" cz. operából Saxlehner Emma assz. énekelte tapsok közötr.

A programm két utolsó számát magyar szerzemények képezték. Nehány vonás után érezhettük, hogy Huber Jenő ifju müvé sz nem közönséges tehetség. Hegedüje hangja lágy és vonzó, előadási modora pedig eredeti tehetségre vall. Ráadásul még a „Repülj fecskémet" kellett játszania. A hangverseny fénypontját az utolsó szám: Blaháné dalai képezték. Valahányszor csak hallja a közönség, mindig azt hiszi, hogy soha szebben nem énekelt mint épen most. De ma Blaháné asszony csakugyan csupa jókedv, csupa szikra volt. Minden dalát más hangnyomattal, más mimikával kisérte; s mindegyikben felülmulhatlan maradt. A franczia vendégek nem birtak eleget gyönyörködni. Munkácsy különösen sokat tapsolt; mindegyik sietett kezét nyujtani a müvésznőnek. A közönség pedig Blabáné dalait egyre ujráztatta. Egészen a müvésznőtől függött, hogy a hangverseny még egy órával tovább nem tartott. A fáradhatatlan Gouzien sürgönyözött azonnal Massenetnek, tudósitva őt a sikerről, melyet indulója a szigeten aratott.

A kürtzene után.

A kürtök végső hangja átszelte a levegőt. A romok körül ember-ember mellett zsufolásig tolongott a közönség. A tömeg alig bir kibontakozni, hogy utját a fürdő-épületek és felső vendéglő felé vegye. Az illatos lég megcsapja az arczot, mindenki átadja magát érzelmeinek, gondolatainak. Messziről tompa zaj hallik, az alsó vendéglőtől megindult embergomoly hangja. Ezek is a felső vendéglőhöz tartanak. Az utakon mint hullám hömpölyög a tömeg, s e szükebb utakon, kivált a romokhoz közel, már-már össze is torlódnak. A lelkesedés és öröm szikrázóvá tette a szemeket, s kipirositá az arczokat. Mindenki a dicső franczia nemzetről beszél, mely oly büszkén hirdeti a világnak, hogy csak a szabad nép lehet igazán nagy.

E közben a közönség nagy része hazafelé gondol, ámde a rábeszélés, a kapaczitáczió ott tartja őket. Mindjárt jön a kivilágitás, szól az egyik, nézzük meg a villanyfényt — kiállt a másik, várjuk be még a nagy takarodót is — közbe vág a harmadik. Aztán mind ott maradnak. A fürdőhelyiségek és felső vendéglőnél folyton szól a zene. A Marseillaiset és Rákóczyt megéljenezik, megtapsolják, megujrázzák. Már harmadszor kezd bele a banda, mégis kevés. Valóságos láz tör ki a tömegen, mely megremegteti a testet, mozgásba hozva a sziv hurjait. És a lelkesedés nem csökken, sőt ujult erővel tör ki. A rokonszenv melegen hevité az emberek szivét, egy gondolat czikázott át az agyon, mely sóhajként szállt el. „Vajjon leszünk-e mi valaha hozzátok hasonlok dicső francziák" !

Kivilágitás és nagytakarodó.

Nyolcz órakor este teljes szélcsend állott be. A tömeg méhrajként zsongott a fürdőhelyiségek melletti téren. Már bajosan lehetett utat törni. A zene még mindig játszott. A toronyban készülődéseket tettek, minden arra volt irányban. E közben a lampionok százai, a transparensek s lámpacsillárok felgyujtottak. Háromnegyed kilenczkor kitört a toronyból az első villanysugár. Szép a Margitsziget a verőfényben, zöld pázsitjával, ős fáival, kanyargó utaival, virágágyaival, de most midőn a természet elszenderedni készült, most, midőn minden füszál, minden levél oly tündöklően fürdött a megtört sugarakban, most, midőn megenyhült a lég, illatot leheltek a virágok, most a Margit-sziget valami tulvilági helylyé, valódi paradicsommá lett. A közönség ajkán elhalt a szó, de a szemek csillogtak s beszélni látszottak. A fürdő melletti óriás tér leirhatatlan dicső látványt nyujtott. Ide vetődtek a fénysugarak. A gyepágyakon felállitott szökőkutak vizében megtört fény megkapó képet mutatott. A lehulló vizcseppek gyémántként ragyogtak a fénysugárban. Nem kevésbé volt gyönyörü a József fhg. laka előtti tér, hol a monstre hangverseny tartatott. Itt a lanpionok megszámlálhatlannak tetsző százai tették a legnagyobb benyomást, s az időnként felgyujtott bengáli tüzek különböző szinsugarakkal mind jobban és jobban emelték a hatást. Ezalatt a katonai zenekarok csoportosultak lámpáik köré. Mindegyik külön-külön. Pont 9 órakor megkezdődött a nagy takarodó. A trombiták megharsantak, a dobok megperdültek, a sziget minden részében még egyszer felhangzott a „Marseillaise" és „Rákóczy". A tömeg egyre frenetikusan tapsolt és éljenzett.

A zene végre elhalt, a közönség nagy része oszlani kezdett. A fák közül mindinkább tünedeztek a fényes lampionok, mig végre valamennyi kialudt. A zaj mind halkabb és halkabb lett. A Duna hátán egyre hasitották a hazatérő hajók a barázdát, a parthoz vetődő hullámok pedig lágyan susogtak, elmultról, régi dicsőségről, a szenvedések könyeiről, s két testvérnemzet rokonszenvéről és szeretetéről.

A táncz.

A hangverseny végeztével megkezdődött a táncz. Keringővel nyitották még, de ez kissé vontatottan, nehézkesen ment. Majd csárdás következett. Alig fordultak egy-kettőt, a mint belépett Türr tábornok nejével, Laurançon franczia vendégünkkel és Munkácsyval. Harkányi Fr. Türr tábornoknéval azonnal a tánczolók közé lépett; a példa csakhamar elragadt Munkácsyra, ki amugy istenigazába aprózta, a még el nem felejtett csárdást. De nem maradt ám hátra Laurençon sőt még Türr sem. Ekkor a kedv tetőpontra hágott.

A fiatalság körülvette a franczia vendégeinket, s hatalmas éljenek közben mind jobban s jobban lelkesitették.

Éjfélkor még javában folyt a táncz. Ekkor Türr tábornok a franczia vendégekkel együtt hajóra szállt s ezzel az ünnepélyességek véget értek.

UJDONSAGOK.

— aug. 20.

— Személyi hirek. Az uralkodó jövő vasárnap két napra a brucki táborba megy. A magyar királynő szeptember végéig Ischlben fog időzni, aztán Gödöllőre jő s karácsonyig itt marad. — Szapáry Géza gr. fiumei kormányzó a fővárosba érkezett. — Supp budavár-gödöllői várkapitány tegnap legfelsőbb elhatározással a Ferencz-József-rend lovag-keresztjével tüntettetett ki. — Hohenlohe herczeg főudvarmester jövő héten Budavárba és Gödöllőre jön.

— Kossuth Lajos nevenapja. A fővárosi független polgárság ma délelőtt egy igen látogatott gyülésben elhatározta, hogy Kossuth Lajos névnapját f. hó 23-án szombaton este megünnepli, mely alkalomból a két nyul-utczai Sturm-féle vendéglőben fényes banquettet rendeznek. A fővárosban időző függetlenségi-párti képviselők az ünnepélyen szintén részt vesznek. Kik a fényes ünnepélyhez csatlakozni kivánnak, jelentkezhetnek, az „Egyetértés" s „Független Hirlap" szerkesztőségében továbbá a „függetlenségi körben", Ferenczvárosban, Madary Gábornál s Terézvárosban dr. Faludy Gézánál.

— Szt.-István napját ma is a szokott kegyelettel ülte meg a főváros. S hogy e nemzeti ünnep még impozánsabb mérvet öltött, mint más években, jó része van benne az „Arrogante" franczia hajón törést szenvedettek családjai javára rendezett ünnepélynek, mely a vidék e napon szokásos zarándoklását még tömegesebbé tette. Ma reggelig ugyanis több mint10,000 személy jött a vidékről az ünnepre. A főváros már kora reggel ünnepi szint öltött. — A középületeken s számos magán-házon is zászlók lobogtak, az utczákon a szokott mértéken tuli volt a forgalom. A közönség legnagyobb része persze a Duna felé sietett, hogy vagy a lánczhidon, vagy csavargőzösön — már a hol könyökei segedelmével helyet tud szoritani magának — feljusson ős Budavárába, s részt vehessen az első magyar király s nemzeti patrónus tiszteletére rendezett körmenetben. A föllobogózott dunai hajók hosszu sora, a sok járókelő apró jármü élénk és érdekes képet adnak a Dunának, de mi nem érünk rá a panoráma szépségeit megfigyelni, a propeller hamarosan átröpit a tulsó partra, elszánt halálmegvetéssel s nehány jól alkalmazott könyök döféssel felküzdjük magunkat a siklóra. Elvégre csakugyan feljutunk a várba. A menet ép most kanyarodik ki a várkápolnából s halad el Henczy szobra előtt, kinek vas alakja komoran néz le az ünneplő tarka tömegre. Mert bizonynyal tarka ez a látvány. Elül nagy templomi zászlót visznek, melynek 4 nemzeti szinü szalagját egy-egy fehérbe öltözött gyerek lány viszi kezében, utána egész sereg kis lány, mind megannyi fürtösen, fehér ruhában. Majd jönnek az ipartársulatokká modernizált czégek zászlóikkal, ezek nyomában a ministráns gyerekek s más bucsus népség lengetik a templomi lobogókat, ezután a papok következnek sorra, süveges püspökök, szőrruhás barátok, pompás baldachin alatt ott lépdel az ország primása, előtte viszik a szekrényt, melyben a drága ereklye, a szent király áldott jobbja látható, két oldalt az alabárdos koronaőrség, s bezárja végül a menetet diszruhás férfiak hosszu sora Pauler, Trefort, Szapáry, Bedekovics, miniszterek, Majláth országbiró, Ráth Károly főpolgármester, több magas rangu katonatiszt s számos mentés és kardos főur. A menet a disztéren, városháztéren és országház utczán katonaság sorfala közt a helyőrségi templomhoz ért. A templomban Simor herczegprimás végezte a misét fényes segédlettel s Répászky kanonok mondott szentbeszédet. Az alatt a templom mellett levő térségen a 66. (Toscana) gyalogezred s a honvédség egy-egy százada háromszor diszlövést ad s az ugyanott felállitott katonai zenekar, hogy a nagy nemzeti ünnepben csorba ne essék, mindannyiszor rázendíti a „Gott erhalte"-t. Az isteni tisztelet végeztével a körmenet ugyanazon rendben, a hogy jött, az uri utczán keresztül viszszatér, a várkápolnához s ezzel az ünnepélynek vége. Budavár pedig, a hol pár órára ujra kelt a régi romantikus élet, visszasülyed már rég megszokott nyárspolgári csöndjébe.

— Hymen. Ittebei Kis Elemér földbirtokos ma délután 5 órakor tartotta meg esküvőjét Blaskovics Ilona urhölgygyel az egyetemi templomba. A menyasszony gyönyörü fehér selyem ruhában volt öltözve kezében tiszta tubarozsákból összeállitott virágcsokorral! Násznagyok voltak: Blaskovics Miklós, Gróf Szapáry és gróf Csekonics. Nyoszolyó leányok: Blaskovics Johanna, Kövér nővérek és Huszár Gabriella. Vőfélyek: Blaskovits Ernő, Kiss Miklós és Blaskovics testvérek (Blaskovics Miklós fiai). Az esküvőt fényes lakoma követte az angol királynő szállodában.

— Halálozás. László Imre országgyülési képviselőt a függetlenségi párt veterán tagját, mint táviratilag értesülünk, váratlanul megrenditő csapás érte. Forrón szeretett neje a zálnoki fürdőben szélhüdés következtében ma délelőtt hirtelen kimult. Az elhunytnak hült tetemei f. hó 22-én d. u. 6 órakor a szakácsi családi sirboltban fognak örök nyugalomra tétetni. Béke poraira!

— Zichy Viktor és a nemzeti kaszino. A bécsi „Tagblatt" irja: A magyar nemzeti kaszino ugy látszik még is meg akarja ragadni az eddig elmulasztott kezdeményezést Zichy Ferraris Viktor gr. ügyében. Legalább bizalmat érdemlő helyről azt közlik velünk, hogy a kaszinotagok közt a „disponibilitásba helyezett államtitkár" ellen intensiv agitaczio fejlett ki, melynek élén K... gróf áll. Egyelőre azonban csak arra akarnak szoritkozni, hogy egy később megállapitandó bizalmas nyilatkozat által Zichy grófnak tudtára adják, hogy illő volna, ha ügyének a becsületbiróság előtt leendő eldöltéig a kaszinói tagságról lemondana. Csak ha e demonstraczio nem találna kellő figyelembe vételt, vannak elhatározva a gróf ellen kevésbé kiméletes módon föllépni.

— Meghiusult szökés. Három elitélt foglyot kisértek a pestvidéki törvényszék börtönéből a fenyitő törvényszékhez Budára, hogy ott a II-od birósági itélet kihirdetésését meghallgassák. Ez megtörténvén, a visszakisérés közben, a midőn a Mátyás-templom mellett levezető fedett lépcsőzetből kiértek, Krevesz nevezetü rabnak utközben sikerült kezét a bilincsből kiszabaditani, s igy ezután megugrani. Az egyik börtönőr visszamaradt a két másik büntársnál, Pethő börtönőr pedig Kreveszt — ki a reáliskola felé vette utját — üldözte. Pethő egy szemközt jövő közös hadseregbeli altisztnek intve segélyért, ez szuronyt szegezve sietett a szökő rab elé, de Krevesz ezzel mit sem törődött, neki szaladt a szuronynak, mely alkalomból szeme mellett egy mély seb hasittatott. Ez nem volt elég — a rab nem állt meg, hanem tovább futott. Végre sikerült aztán egy bérkocsisnak Krevesz utjába állni, s futás közben azt átkarolni, s addig tartani, mig a börtönőr s az altiszt utolérték őket. Ekkor aztán a rab megkötöztetett, s igy szállitották a megyeházára.

Tanügy.

A magyarországi tanitó-egyesületek szövetségének közgyülése.

Hazánk néptanitói a mai napon oly eszmének adtak életet, mely a népnevelés ügyének hatalmas eszköze s előmozditója lesz mindenha. A jelen évi Szent-István napja sok éven át tartó küzdelemnek s kitartó türelemnek gyümölcsét érlelte meg.

A magyarországi tanitó-egyesületek szövetsége — habár ideiglenesen — de annyi vajudás után valahára mégis megalakult.

Nem hittük, hogy akkor, midőn minden körülmény arra utalt, hogy a szövetségnek most megalakulni nem lehet, midőn a kormány minden áron késleltetni s végre lehetetlenné akarta tenni a szövetség létesitését, az ország tanitóegyesületei nem remélt szép számmal képviseltessék magokat a szövetség alakuló gyülésén. 21 hazai tanitóegyesület vett részt a szövetség alakuló gyülésében közel 130 képviselő által. Ezer háromszáz magyar néptanitó nevében mondták ki ezek most ujból, hogy hazánk tanügyének a szövetségre elkerülhetetlenül szüksége van.

S midőn mi a legnagyobb elismeréssel vagyunk a magyar néptanitók eme buzgó törekvése iránt, kénytelenek vagyunk sajnálatunkat kijelenteni a fölött, hogy a szövetség csak ideiglenesen alakulhatott meg.

Az alapszabályok még mindig a kormánynál vannak s kevés kilátás van, hogy azok egyhamar megerősittessenek.

A magyar haza tanitóinak e miatt nem szabad csüggedniök. Ha a nagyfontosságu ügyet nem akarják veszélyeztetni, össze kell tartaniok, s minden erővel oda hatni, hogy a szövetség a jövő évben végleg megalakulhasson.

Reménységünk felett sikerült a tanitóegyesületek szövetségének megalakitása; adja isten, hogy reménységünk felett sikerüljön Magyarország néptanitóinak szoros egyetértés által a szövetség minél dusabb felvirágoztatása.

S most adjuk a szövetségi közgyülés lefolyását saját tudósitónk jegyzetei nyomán.

*

A magyarországi tanitóegyesületek szövetsége ma délelőtt tartotta alakuló gyülését a belvárosi kötő-utczai népiskola tágas tornatermében. A szövetség közgyülését az egyetemes tanitógyülés végrehajtó bizottságának ülése előzte meg, melyet Péterfy Sándor elnök d. e. 9 órakor lelkes beszéddel nyitott meg. Előadta ebben, hogy a kormánynak a tanitók iránt nincs bizalma s magoknak a tanitóknak meg nincs kitartásuk. Hét év alatt nem tett a tanitóság egyebet, mint mindig csak alapszabályokon dolgozott. Egyetértést, bizalmat s türelmet kiván az egyesületeknek. Jelenti továbbá, hogy a budapesti tanfelügyelő hivatalosan értesiti a végrehajtó bizottságot, miszerint a szövetség alapszabályai a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól e hó 17-én végintézkedés végett a belügyminiszteriumhoz tétettek át.

Erre Lakits Vendel titkár terjeszti elő, hogy a szövetség mai ülésére 21 tanitóegylet öszszesen 130 képviselőt küldött. Erre a napirend állapittatott meg, mely után Péterfy Sándor adja be lemondását az elnöki tisztségről. A végrehajtó bizottság ülése ezzel véget ért s kezdetét vette a szövetségi gyülés.

A jelenvolt képviselők a szövetség ideiglenes megalakitására korelnöknek Varga Ferencz (Pécs), korjegyzőnek Schneider István (Pécs) tanitókat választák meg. Kiss Sándor (Kolozsvár) nem óhajtja, hogy a szövetség most megalakuljon. Tanos, Somlyai, Steiner, György A. és Péterfy S. hozzászólásaik után a jelen voltak nagy többsége kimondja a megalakulást. — György Aladár az elnöki tisztségre Péterfy S. ajánlja, mely ajánlatot a jelenvolt képviselők lelkesült éljenzéssel fogadtak. — Péterfy a megválasztást köszönettel veni, de mint állami szolgálatban levő férfiu ezt el nem fogadhatja. E felhozott okot a jelen voltak helyesnek ismervén el, a lemondást elfogadták s a szövetséget következőleg alakitották meg: elnök lett Lakits Vendel, I. alelnök Péterfy Sándor, II. alelnök Trájtler Károly, III. alelnök György Aladár, titkár, Somlyai József I. jegyző Luttenberger Ágost, II. jegyző Steiner István, III. jegyző Göőz József, pénztárnok Örley János, ellenőr Hetzer József, levéltárnok Schőn József, könyvtárnok Ledényi Ferencz. A központi választmányba a következő 49 tag választatott be: Rill József, Vajdafy Gusztáv, dr. Kiss Aron, Lederer Ábris, Rákóczy Lajos, Tanos Imre, Sántha Lajos, Gyurkovits Béla, Schmid Gyula, Wascher József, Schneider János, Murányi Kálmán, Kurz Samu, Schmid Albin, Schmidt M. Ferencz, Kaffka Károly, Jenni József, Hőnigfeld Adolf, Kálnay Nándor, Ulerich Gyula, Schettel József, Molnár Aladár, dr. Ballagi Aladár, Bereti János, Barczen János, Falvay Antal, Frey József, Fuchs János, Komócsy József, Mayer Ferencz, Mészner József, dr. Perlaky Mihály, Pollák Chaum, Sebestyén Gy., dr. Szabóky Adolf, P. Szathmáry Károly, Seligmann Eleazár, Szerdahelyi Adolf, Göndöcs Lajos, Tanos Sándor, Weisz B. Ferencz, Wehner Gyula, Dusóczky Károlyné, Zirzen Janka, Sarcsevits Teréz, Stettina Ilona, Sretvizer Lajos, Kerékgyártó Elek.

A megválasztott tisztviselők elfoglalván helyeiket, Lakits elnök a hirlapilag közzétett napirend egyes tárgyait kivánja megvitattatni. Kiss Sándor a kolozsmegyei tantestület képviselője, az ülést délután akarja folytatni; György A., Komócsy J., Péterfy S. és Tanos Imre hozzászólásaik után kimondatott, hogy a gyülés nem szakittatik félbe.

Az alapszabályokban foglalt elvek megvitatására kerülvén a sor, Kiss Sándor nem tartja czélszerünek, hogy szövetségi közgyülések évenkint tartassanak, hiányzik ehhez az anyagi erő; kivánatosabbnak tartaná, ha minden harmadik évben volna ily gyülés, ekkor is az egyetemes gyüléssel egybekötve.

Péterfy erre kijelenti, hogy az előbb-utóbb ugy is be fog következni. Elégedjünk meg egyelőre azzal, ha az alapszabályok jelen alakjukban szentesitve lesznek, a kormány — félő — hogy azt fogja mondani ezekre is, mi nem akarunk pénzintézeteket, socziálistákat, demokratákat, nihilistákat s ily féle mozgalmakat elősegiteni. Hosszabb vita után Kiss javaslatta elfogadtatott. Ezután Göőz József a budai tanitó-egyesület részéről azon javaslatot teszi, hogy a szövetségi közgyülések akként szerveztessenek, hogy azokra minden szövetkezett egyesület csak egy képviselőt küljön s ez annyi szavazattal birjon, ahány tiz tagja van az általa képviselt egyesületnek. Ily értelemben szól Trájtler Károly is. A közgyülés azonban nem fogadta el ezen inditványt.

Schneider István kivánatosnak tartaná, ha minden évben volna szövetségi gyülés, de ez mindenkor az országos választmány ülésével hozatnék kapcsolatba. Ezen ajánlat is elvettetett.

Rieger József a kellő ellenőrzés szempontjából óhajtaná, hogy a központ akként szerveztetnék, hogy ennek tagjai a közgyüléseken többségben legyenek. Ajánlata annak idején figyelembe fog vétetni.

Kiss Sándor ezután még azon javaslattal lép fel, hogy a szövetkezett egyesületek ne 10, hanem minden 25 tag után küldhessenek csak egy képviselőt a közgyülésekre s a küldetés három évre legyen érvényes.

Ezen felette érdekes vitában részt vettek még Tunos Imre, Berecz Gyula, Győrfy Iván és Horváth Illés.

Ehhez a közgyülés szintén hozzájárul. Az alapszabályok feleti vita ezzel befejeztetvén, a felmerült nézetek határozattá ugyan nem emeltetnek, de a központ utasittatott, hogy e véleményeket annak idején szintén figyelemre méltassa.

A somogymegyei tanitó-egyesületnek a tanitók fegyelmi ügyének szabályozása tárgyában tett inditványa szintén pártolólag fog a többi egyesületekhez megvitatás végett áttétetni. — A központ megbizatott ezenkivül, hogy a népoktatási törvény revisioját a kormánynál sürgesse.

Inditványok benyujtására kerülvén a sor, Péterfy Sándor azon javaslatot teszi, hogy az Eötvös-alap akként szerveztessék, hogy abból a magyarositás érdekében sikerrel müködő tanitók jutalmaztassanak s a tanitói pályán érdemeket szerzett s jubileamunkat ünneplő tanitók tiszteletdijban részesittessenek. Ezen inditvány az Eötvös-alap közp. gyüjtő bizottsághoz pártolólag tétetett át.

György Aladár inditványára a központ utasittatik, hogy ügyrendet készitsen s a szövetkezett egyesületeket törzskönyvbe iktassa be.

Somlyai József javaslata folytán kimondja a közgyülés, hogy mindaddig, mig hivatalos szakközlöny kiadására a szövetség kellő anyagi erővel nem rendelkezik, a Népnevelők Lapját hivatalos közlönyeül ismeri el. — A napirend ezzel kimerittetvén, Lakits, elnök, köszönetet mond mindazoknak, kik a szövetség megalakitását elősegitették, s az ülést ezzel d. u. 1 órakor bezárja.

*

Érdemesnek tartjuk e helyen elősorolni azon derék s valóban ügybuzgó tanitó-egyesületeket, melyek a szövetség megalakitásában részt venni siettek, jóllehet a gyülés megtartásáról csaknem az utolso perczben értesültek. Ezen egyesületek a következők: 1. Népnevelők pesti egylete. 2. Budapesti tanitó-egylet. 3. Budapesti tantestület. 4. Siklósvidéki tanitó-egylet. 5. Szabolcsmegyei tanitóegylet. 6. Kolozsmegyei tantestület, 7. Aradvidéki tanitó-egylet. 8. Nyitramegyei tantestület. 9. Csanádmegyei tanitó-egylet. 10. Pécsi tanitó-egylet. 11. Délmagyarországi tanitó-egylet. 12. Szatmárvidéki tanitóegylet. 13. Érmelléki ref. tanitóegylet. 14. Tordaaranyosmegyei tanitóegylet. 15. Felső-vasi tanitóegylet. 16. Czeglédvidéki tanitóegylet. 17. Egervidéki r. k. tanitóegylet. 18. Vasmegyei tanitóegylet. 19. Pécsváradvidéki tanitóegylet. 20. Soproni tanitóegylet. 21. Esztergommegye-párkány-kerületi tanitóegylet.

Felemlitjük e helyen, hogy a közgyülés folyamán Szentesről Hönigsfeld Adolf tanitótól üdvözlő távirat érkezett a gyüléshez, mely éljenzéssel fogadtatott.

*

A gyülés után számosan a jelenvoltak közül közös ebédre gyültek össze a „Fehér ló" vendéglőben. A felköszöntésekben nem volt hiány; legnagyobb derültséget keltett ezek közt különösen Győrffy Iván homoros felköszöntése a szövetség megszilárditására. A legszebb felköszöntőt azonban Péterfy Sándor tartotta, amennyiben a felköszöntés az Arrogante szerencsétleneinek felsegélésére 10 frt 50 krt eredményezett, mit a jelenvoltak adtak hamarjában össze. Ez ügyben egyébiránt a hazai tanitókhoz felnivás fog intéztetni szaklapokban, hogy adakozzanak ők is. Ebéd után a társaság egy része a Margitszigetre ment, más része a főváros nevezetességeit tekintette meg, vagy másutt keresett szórakozást.

Egyletek, társulatok.

— A m. történelmi társulat Erdélybe ránduló tagjai ma délután fél négy órakor az akademiai körben előértekezletet tartottak, melyen mintegy huszan vettek részt. A Budapestről indulók holnap 21-én az este hat óra 25 perczkor induló vonattal indulnak megállapodás nélkül Marosvásárhelyre, hol 22-én érkeznek meg, s még az nap este fél hét órakor előértekezletet tartanak, melyen a bizottságok alakulnak meg. Thallóczy s titkár előadja a marosvásárhelyi 23-án tartandó nagygyülés programmját. Első tárgy: Ipolyi Arnold megnyitó beszéde „A magyar hadtörténelem tanulmányá"-ról, azután Szabó Károly olvassa fel értekezését Balassa Bálintnak legujabban felfedezett verseiről; végül Szilágyi Sándor titkár tesz jelentést a gr. Teleky család levéltáráról. A kirándulás igen fényes sikerünek igérkezik. A budapest-marosvásárhelyi vonalon mintegy negyven kiránduló érkezik, élükön a két társulati elnökkel. Remélhető, hogy összesen mintegy hatvan társulati tag fogja a székely és szász levéltárakat kutatni.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru- és értéktőzsde aug. 20.

Gabna tőzsde. A mai magánforgalomban a buza üzlet oly csekély volt, hogy hivatalos jegyzések nem is történtek.

Értéktőzsde. Külföldi gyengébb árfolyam jegyzésekre a hangulat lanyha volt. Osztrák hitel-részvények 265 és 265.30 közt jöttek forgalomba és zárlat felé 265.70-re emelkedtek. Zárlat után osztrák hitel-részvények 264.70.

Bécsi tőzsde.

Bécs, aug. 20. A mai előtőzsdén az árfolyamok tovább hanyatlottak, különösen játékpapirok és járadékoké. A hanyatlásra ma nem volt valami különös ok, de az alaphangulat lanyha, mit főleg az üzlettelenség okozott. A forgalom igen gyenge. Valuták ismét drágábbak.

Tiz óra. Jegyeztettek: Osztrák hitelrészv. 263.10, magyar hitelrészv. 253.10, angol-osztrák 126.—, államvasut 271.50, lombard —.— Napoleondor 9.30—, Unió-bank 86.75, papir rente 66.27½, ezüst rente 68.02, osztrák arany rente 78.80—, magyar arany rente 91.50—, bir. márka 57.30—.

11 órai zárlatkor: Osztr. hitelrészv. 263.25 angol-osztrák 126.10, magy. hitelrészv. 252.50 államvasut 271.50, lombard —.—, unió-bank —.— papir rente 66.30—, arany rente 78.65—, magyar arany rente —.——, 20 frankos arany 9.30—.

A déli tőzsde nyugodtabb volt, de üzlettelen maradt. Az árfolyamok nem szenvedtek nagyobb változást. Valuták és váltók szilárdak.

Jegyeztettek: Osztr. hitelrészv. 263.40, angol-osztrák 126.25, magyar hitelrészv. 252.—, államvasut —.—, lombard —.—, papir rente 66.32½, arany rente —.——,ezüst rente —., magyar arany rente 91.52½, 20 frankos arany 9.30—.

1 óra 30 perczkor jegyeztettek: Osztrák hitelrészv. 263.75, angol-osztrák 126.40, unió-bank 86.80, magy. hitelrészv. 252.75, bank-egylet 128.50, bankrészv. —, államvasut 273.—, Károly-Lajos vasut 235.50, lombard 89.50, alföldi vasut .—, Erzsébet vasut 179.—, Ferencz-József v. —.—, kassa-oderbergi vasut 111.—, erdélyi vasut —.— osztrák észak-nyugativasut 125.50, Rudolf vasut —.—, tiszai vasut 210.50, magy. észak-keleti vasut —.—, Tramway —.—, gőzhajó részv. 572.—, Lloyd-részv. 581.—, papir-rente 66.37½, ezüst rente —.—, osztr. arany rente 78.85—, magyar arany rente 91.65—, Páris —.—, bir. márka 57.22½, 20 frankos 9.29—. 1864-ki sorsjegy —.— 1860-iki sorsjegy —.—, magyar dijsorsjegy —.—, hitelsorsjegy —.—, London 117.—.

Zárlatkor a következő jegyzések történtek:

Bécs, aug. 20. Hitelrészvény 264.30. Lombard 89 25, Arany járadék 78.80, London 116.75. Ezüst —.— Hitelsorsjegy 168.50. Porosz pénzutalvány 57.20. Arany 5.51—. Töröksorsjegy 20.—. Angol-osztrák 126 50. Államvasut 273.—. Napoleond'or 9.29—. Rente 66 37.— Galicziai 235.75. 1864-es 158.25. 1860-as, 124.50. Frankfurt 56.60. Ezüst rente 68.15. Bankrészvény 821.—.

Bécs, aug. 20. M. földteherm. kötv. 86.50. Salgó-Tarján 103.50. Magyar záloglevél 100.50 Erdély 102.50, Magy. kel. vasut 74.25. Magyar sorsjegy 100.75 Magyar földhitel —.—. Kincst. utalvány 1874. —.—. Magyar vas. kölcsön 111.—. Magyar hitel 253.—. Alföld 134 50 Magyar éjszakkel. vasut 125.50. Keleti vasut elsőb. kötv. 71.—. Tiszai vasut 210 50. Kincst. utalv. 1873. 150.—. Arany járadék 91.70.

—

Bécs, aug. 20. (Az „Egyetértés" távirata.) (Gabnaüzlet.) Az irány és ár nem szenvedtek lényegesebb változást. Buza őszre 11.90—11.95, tavaszra 12.65—12.70, tengeri 6.80—6.85, szeptember—októberre 6.95—7, zab őszre 6.80—6.85, tavaszra 7.20—7.25, kereskedelmi 6,10—6.35. rozs magyar 8.——8.80.

Napirend augusztus 21-én.

Naptár. Csütörtök. Kath.: Bernát Fidelia. Protest.: Bernát. Görög-Orosz: 9. Mátyás. Nap kél 5 óra 6 perczkor. Nyugszik 6 óra 59 perczkor.
Muzeumban nyitva minden osztály.
Eszterházi képtár nyitva d. e. 9-től d. u. 1-ig.
Főv. közgyülés d. u. 4 órakor.
Főv. közmunka-tanács ülést tart d. u. 4 órakor.
Történelmi társulat kirándulása este 6 órakor.
Méhészeti egylet alakuló gyülése a „Köztelken" d. e. 10 órakor.
Margitszigeten a felső vendéglőben a rimaszombati czigány zene, az alsó vendéglőben a katona zene játszik.
Orsz. képzőmüvészeti csarnok d. e. 9 órától d. u. 5 óráig nyitva.
Orsz. gazdasági és tanszermuzeum d. e. 10—12 és d. u. 2—4 órák közt nyitva.
Egyetemi könyvtár d. u. 4—8 óráig nyitva.
Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Akademiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.
Az állatkert nyitva egész nap.

—

Hajóforgalom augusztus 18-án

A főváros Duna balpartján a köv. vizi járművek kötöttek ki: Dungyerszky Lázár „József"-nevü mh. 2100 m. buza és 350 m. repczével Szt.-tamásról Stagel Ferencz mh. 8300 drb koczkakővel Bogdánból, — Győri gőzhajótársaság uszályhajója 2500 m. kukoriczával Pancsováról, Luczenbacher Pál mh. 536 méter tüzifával Plavnáról, — Luczenbacher Pál mh. 538 meter tüzifával Vukováról, — Foltrauer Márton mh 56 m. falkővel Promontorról, — Farkas János dereglyéje 250 m. vöröshagymával Bágyáról, — Dubesie Sándor dereglyéje 250 m. vöröshagymával Bágyáról, — Geringer és Berger mh. 2158 m. kukoriczával Petrovaszolból.

Szerkesztői üzenet.

M. Mór Orosháza. Kérjük.

—

A kis lotto huzása:

Brünn	58	45	84	80	22

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Nyilt-tér.

—

Butor vevőknek!

BENEDEK TESTVEREK butorcsarnoka, király-utcza 1. sz. 28. sz. bolthelyiség, gazdag raktárt tartalmaz saját készitményü szolid, finom és elegánsan kiállitott asztalos és kárpitozott butorból. Az időviszonyoknak megfelelőleg jntányos árak.

Benedek testvérek
butorkereskedők és kárpitosok.

Münz Mór czipész,
Budapest, Nádor-utcza I. sz., a Józseftér sarkán
Legnagyobb választék, mindennemü
uri-, női- és gyermek-czipők és csizmákból
saját készitmény, valamint gyári-raktára is a
párisi és karlsbadi czipőknek.
Eladás nagyban és kicsiben a legolcsóbb gyári árakon.

Budapesti szinlapok.

—

Csütörtök, augusztus 21-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

GASSI FERENCZ ur vendégjátékául:

AIDA.

Nagy opera 4 felvonásban. Irta Ghislanzoni. Zenéjét szerzette Verdi József. Személyek:

Király	Tallián	Radamés	GASSI F.
Amneris	Tannerné	Ramfis	Kőszeghy
Aida	Balázsné	Amonasro	Ma'ecky
Küldött	Zajonghy	Főpapnő	Spiegel Ar.

Kezdete ½8 órakor.

NÉP-SZINHÁZ.

BLAHÁNÉ LUIZA asszony mint vendég.

A piros bugyellaris.

Eredeti népszinmü dalokkal 3 felv., irta Csepreghy F.

Személyek:

Török M.	Eőry	Peták	Tibanyi
Zsófi felesége	Blaháné L.	Boros	Egri
Julia	Pártenyiné	Pennás	Solymosi
Menczi	Komáromi M.	Hájas	Horváth
Huszárkapit.	Farkas	Kósza	Vidor
Csillag Pál	Tamássy	Kata	Klárné

Kezdete ½8 órakor.

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában, Károly-kaszárnya (rostély-utcza 3. szám.)